

ה"ת 24052/12/18 - אברהם נאגי, ולריה שקולניק נגד משטרת ישראל, מרחב שפלה

בית משפט השלום ברחובות

ה"ת 24052-12-18 נאגי ואח' נ' משטרת ישראל/תחנת רחובות

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק
המבקשים
1. אברהם נאגי
2. ולריה שקולניק

נגד
המשיבה
משטרת ישראל, מרחב שפלה ע"י נציגה, מר איליה
שוורצמן

החלטה

רקע וטענות הצדדים

1. המבקשים, אברהם נאגי וולריה שקולניק, הגישו ביום 11.12.18 בקשה להשבת רכב תפוס מ.ר. 56-613-70 מסוג הונדה (להלן - "**הרכב**"). המבקש 1 הוא הבעלים הרשום של הרכב, לפי רישיון הרכב שהוצג. המבקשת 2 היא הבעלים של עסק להשכרת רכבים המכונה "טוהר קאר" (במ/10).
2. בבקשתם טענו המבקשים, כי הרכב הושכר על ידי המבקשת 2 לעדן אחמד בחודש אפריל 2018 ותקופת ההשכרה הוארכה מפעם לפעם. הרכב נתפס, לטענתם, לאחר שעדן נרצח עת היה ברכב. לטענת המבקשים, הרכב מוחזק שלא כדין על ידי המשיבה ותוך פגיעה בזכותם לקניין.
3. בתגובת המשיבה מיום 17.12.18 טענה, כי המבקשים משכירים רכבים לעבריינים בודעים כי הרכבים משמשים "לביצוע עבירות באירועי פשע חמור ובאירועי רצח רבים". עוד טענה המשיבה, כי ברכב המבוקש בוצעה עבירה והוא עשוי לשמש כראיה וגם קיים "סיכוי סביר" כי תוגש גם בקשה לחילוטו.
4. ביום 13.1.19, יום לפני הדיון בבקשה, הגישה המשיבה בקשה בכותרת "בקשה להחזקה או לסילוק תפוס". בנימוקי הבקשה צוין "בכלי זה בוצעה עבירה חמורה והוא עשוי לשמש ראיה בבוא העת". בבקשה טענה המשיבה, כי לאור בקשת המבקש, מבקשים לדון בשתי הבקשות במאוחד.
5. בדיון שהתקיים ביום 14.1.19 התברר, כי הצדדים לא התייצבו עם המסמכים הרלוונטיים. המבקש 1, שהוא הבעלים של הרכב, לא התייצב כלל וגם לא הוצג רישיון הרכב. המשיבה לא התייצבה עם חומר חקירה כלשהו. בנסיבות אלו נדחה הדיון. עם זאת, הוריתי כי לאור הסכמת המבקשים, תידונה שתי הבקשות במאוחד.
6. בהמשך לכך התקיים דיון נוסף ביום 6.2.19 ובו נשמעו טענות הצדדים, המבקשים הגישו לבית המשפט העתק רישיון הרכב והמשיבה הגישה לבית המשפט העתק של חלק מחומר החקירה, לפי שיקול דעתה.

7. יש להעיר כבר כאן מספר הערות שעניינן בהתנהלות נציג המשיבה במהלך הדיונים. לדיון הראשון התייצב נציג המשיבה ללא חומר חקירה. בדיון השני, התבקש נציג המשיבה להגיש את דו"ח תפיסת הרכב ודו"חות פעולה בקשר לתפיסה, וזאת על מנת שבית המשפט יוכל להידרש לתנאי התפיסה ולמועדה. נציג המשיבה הדגיש, כי אין דו"חות פעולה המתעדים את התפיסה, כי אין דו"ח תפיסת הרכב, וזאת למעט פלט מחשב שאליו הפנה (במ/1). בשל חריגות התשובה, נציג המשיבה נשאל על כך מספר רב של פעמים, וחזר ונתן את אותן תשובות בעניין זה, כפי שניתן להתרשם מפרוטוקול הדיון. רק לאחר שבית המשפט ביקש את כל החומר הקשור לתפיסה, הגיש נציג המשיבה מספר מסמכים שלטענתו רלוונטיים לעניין. מעיון במסמכים, שנערך לאחר הדיון, עולה כי הוגש דו"ח תפיסת הרכב ואף הוגשו דו"חות פעולה. לא נהיר כלל מדוע נציג המשיבה לא הפנה לדו"ח זה (במ/3) במהלך הדיון ואף טען בתוקף כי אין דו"ח כזה. מהדו"ח עולה כי הרכב נתפס ביום 20.1.18, משמע לפני כשנה. מחומר החקירה עולה כי לא התבקשה הארכת תקופת תפיסת הרכב אלא אך לאחרונה.

דין והרכעה

הדין

8. שתי בקשות לפניי - האחת, הבקשה שהגישו המבקשים, להשבת תפוס, והשנייה, הבקשה שהגיש המשיבה, להארכת התקופה לתפיסת התפוס.
9. תפיסתו ושמירתו של רכוש שנתפס במסגרת חקירה ומשפט הוסדרה בפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן - "**פקודת מעצר וחיפוש**"). הוראות הפקודה הרלוונטיות לענייננו יפורטו להלן.
10. סעיף 32(א) לפקודת מעצר וחיפוש קובע את סמכות התפיסה המסורה בידי המשטרה בהתאם להוראות הפקודה - להבדיל מדברי חקיקה אחרים - כדלקמן:
- "רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע העבירה או אמצעי לביצועה".
11. ממשיך סעיף 33 וקובע את סמכות המשטרה לשמור על חפץ שנתפס עד להגשתו לבית המשפט:
- "נתפס חפץ כאמור בסעיף 32, או הגיע לידי המשטרה חפץ שאחד התנאים האמורים בסעיף 32 חל עליו, רשאית המשטרה, בכפוף לאמור בסעיף 34, לשמרו עד אשר יוגש לבית המשפט".
12. בסעיף 34 נקבעה סמכות בית המשפט לצוות כי החפץ יועבר לתובע זכות בנכס:
- "על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים ... או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהג בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו".
13. עוד נקבע בסעיף 35 משך שמירת חפץ שתפסה המשטרה:
- "אם תוך ששה חדשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט

אשר בו צריך החפץ לשמש ראייה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידיו נלקח; אך רשאי בית משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבע.

14. תכליות התפיסה לפי פקודת מעצר וחיפוש הן מגוונות. בכלל זה ניתן למנות את התכליות הבאות: תכלית מניעתית - תפיסת חפץ על מנת למנוע אפשרות שהחפץ ישמש לביצוע עבירה עתידית; תכלית ראייתית - תפיסת חפץ שעשוי לשמש ראייה בהליך משפטי עקב ביצוע עבירה, ובכלל זה ביצוע פעולות חקירה בנכס ומניעת שיבוש; תכלית של חילוט - תפיסת חפץ בו נעשה שימוש לצורך ביצוע עבירה, כשכר על ביצוע עבירה או כאמצעי לביצוע העבירה, לצורך חילוטו בסיומו של ההליך (רע"פ 1792/99 גאלי נ' משטרת ישראל, פד"י נג(3) 312, 322 (1999); בש"פ 342/06 חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.06); רע"פ 7600/08 אברם נ' מדינת ישראל (13.8.08)).

15. בה בעת, תפיסת חפץ והחזקתו בידי המשטרה כרוכות בפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, המעוגנת כיום בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. לפיכך, בכל מקרה יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצוען (בש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 464, בעמ' 470 (2000)).

16. בהפעלת שיקול-הדעת השיפוטי בשאלה אם יש לשחרר חפץ שנתפס, על בית-המשפט לתת דעתו לכל השיקולים הרלוונטיים, ובין היתר, לטיב החפץ התפוס, לסוג העבירה שבה נחשד המבקש, לזכות הקניינית של הטוען לזכות בחפץ, לאינטרס הציבורי למנוע ביצוע עבירה עתידית באמצעות החפץ, לשאלה אם החזקתו של החפץ אסורה, אם לאו ועוד (בש"פ עובדיה, בעמ' 476 ו-480). עוד על בית המשפט לשקול את סיכוייה של החקירה להבשיל לכתב אישום ולמשפט; האם החשש לשימוש בחפץ לצורך ביצוע עבירה עתידית עודנו קיים, ומה עוצמתו; האם יש הסתברות לקיום משפט, ומה מידת הצורך בחפץ כראייה, ומה סיכויי ההרשעה העשויים להביא בעקבותיהם גם לחילוט החפץ. אם הנכס נתפס לשם הבטחת אפשרות חילוט עתידי, יהיה מקום לבחון את אופי התפתחות החקירה, והצפי לקיום משפט ולסיומו בהרשעה; אם הנכס נתפס למטרת הצגתו כראייה במשפט, יהיה מקום לבחון מה מידת הסיכוי לקיום משפט, ומה מידת הנחיצות בחפץ כראייה במסגרתו (בש"פ לרגו, לעיל).

מן הכלל אל הפרט

17. במקרה הנדון, התעוררו שתי שאלות: האחת, האם מתקיימת במקרה הנדון אחת מהעילות לתפיסת הרכב לפי סעיף 32 לפקודת מעצר וחיפוש? השניה, אם יש מקום להארכת התקופה של תפיסת הרכב. למעשה, שתי השאלות כרוכות זו בזו ואם יש מקום להשבת התפוס, ממילא אין מקום להארכת תקופת התפיסה.

18. במסגרת ההחלטה, לקחתי בחשבון את השיקולים הבאים:

א. האם בחפץ נעברה, או עומדים לעבור עבירה? - הרכב נתפס במסגרת חקירה של עבירת רצח. העבירה בוצעה כלפי הנרצח בעת שהיה ברכב. משמעות הדבר, כי הרכב לא שימש לביצוע עבירה אלא העבירה בוצעה כלפי נוסע ברכב ותוך פגיעה ברכב. ניתן לראות את הרכב, לעניין זה, כחלק מזירת הרצח.

ב. האם החפץ עשוי לשמש ראייה בהליך משפטי בשל עבירה? - אין להקל ראש בחקירת תיק רצח. במהלך הדיון נמסר מפי נציג המשיבה, כי חקירת העבירה בעיצומה. בה בעת ציין, כי פעולת החקירה

האחרונה בוצעה בחודש אפריל 2018, וכי מאז, משך כמעט שנה, לא בוצעו פעולות חקירה נוספות. לא נטען וגם לא הונחה תשתית ראייתית כלשהי שלפיה ישנן עוד פעולות חקירה שיש לבצע בקשר עם הרכב. גם לא היה בידי נציג המשיבה להצביע על סיכויי הגשת כתב אישום בתיק דנן או על מועד שבו יוגש ואף נטען כי אין כל צפי לסיום החקירה. מכאן, כי גם אם באופן תיאורטי עשוי הרכב לשמש כראיה, הרי שמדובר בסיכוי קלוש ביותר, בשלב זה.

ג. האם החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה? - הרכב לא ניתן כשכר וגם לא שימש לביצוע עבירה. מכאן, כי הסיכויים שיתבקש חילוטו של הרכב - קלושים. בעניין זה, טענת נציג המשיבה כי עשוי להתבקש חילוט הרכב היא טענה חלשה שלא הוצג לה כל תימוכין, כאשר יש לזכור, כי העבירה בוצעה כלפי הרכב ולא באמצעותו.

ד. האם ישנה זיקה בין המבקשים והעבירה? - נציג המשיבה טען, כי המבקשים משכירים רכבים לעבריינים ביוזעם כי הרכבים משמשים "לביצוע עבירות באירועי פשע חמור ובאירועי רצח רבים". המדובר בטענות חמורות מאוד שהוטחו כלפי המבקשים. במהלך הדיון התבקשה המשיבה להציג חומר חקירה הקושר את המבקשים לרצח הנטען או לביצוע עבירות והשיבה "זה לא נמצא בחומר החקירה בתיק הספציפי הזה, אם יהיה צורך אוכל להפנות לתיקים רלבנטיים בהם רכבים של המבקשים מעורבים גם באירועים פליליים מהסוג הזה". בהמשך לכך, לא הוצג כל חומר חקירה הקושר את המבקשים לעבירת הרצח הרלוונטית או לעבירות אחרות. יתר על כן, גם אם הושכר הרכב לעבריינים - ואפילו מידע זה לא נתמך בראיות כלשהן שהוצגו לבית המשפט, שהרי העבירה בוצעה כלפי הרכב ולא באמצעותו - לא נהיר כיצד פרט זה משליך על מעמדם של המבקשים.

ה. האם נפגעו זכויותיהם של המבקשים ובאיזו מידע? - המבקש 1 הוא הבעלים הרשום של הרכב. המבקשת 2 היא בעלים של חברת השכרת רכבים שבמסגרתה הושכר הרכב למנוח. מכאן, כי למבקש 1 זכות קניינית ברכב ולמבקשת 2 זיקה לרכב. הזכות הקניינית של המבקש 1 נפגעת באופן קשה כל עוד הרכב תפוס. הפגיעה היא לא רק במניעת השימוש ברכב, אלא גם בירידת ערכו במהלך התקופה החולפת. כך גם נפגעות זכויותיה של המבקשת 2 ליהנות מפירות השכרת הרכב.

19. לאור האמור, וכאשר אני מאזנת בין הפגיעה בזכות הקניין של המבקש 1 וזיקתה של המבקשת 2 לרכב ובין התכליות שביסוד התפיסה, לא מצאתי כי קיימת עילה להמשך תפיסת רכבו של הנאשם.

20. למעלה מן הצורך, לא ניתן להימנע מלהעיר מספר הערות באשר לבקשת המשיבה להארכת תקופת התפיסה.

המשיבה לא הגישה בקשה להארכת תפוס, לפי סעיף 35 לפקודת מעצר וחיפוש, אלא לאחר שהמבקש הגיש בקשתו להשבת התפוס. לטענת נציג המשיב, הבקשה לא הוגשה בשל טעות. למעשה, אלמלא הגישו המבקשים את בקשתם, לא היתה מוגשת כלל בקשה להארכת תקופת תפיסת התפוס, שהרי הבקשה הוגשה רק יום לפני הדיון. על כך ניתן ללמוד מדברי נציג המשיבה, כי "אנו באיחור של חצי שנה" בשל טעות. הנה כי כן, משך למעלה מחצי שנה מחזיקה המשיבה ברכב שלא כדין.

יתר על כן, במהלך הדיון התברר כי המשיבה הגישה לבית משפט השלום בראשון לציון בקשה להארכת משך התפוס בסמוך ליום 7.1.19, משמע מספר שבועות לאחר שהמבקש הגיש בקשתו. משמעות הדבר, כי בעת שידעה על קיום הדיון בבקשת המבקשים, ניסתה לבקש במעמד צד אחד את הארכת התפוס בבית משפט אחר ומבלי שידעה את בית המשפט שכאן בדבר ניסיון זה. למעשה, רק בשל ערנות המותב האחר, נמנעה תקלה

חמורה בבית המשפט בעניין.

התנהלות המשיבה בקשר לבקשתה להאריך משך התפוס אינה ראויה כלל ועיקר והיא חורגת מהוראות הדין. למעשה, לא קיבלתי כל תשובה מספקת בדבר תוכן "טעות" ומהותה; בדבר הפער בין הדברים שמסר נציג המשיבה לעניין דו"ח התפיסה ובין הראיות; ובדבר פניית המשיבה, מבלי לעדכן את בית המשפט, לבית משפט אחר, בעת שמתנהל הליך שעניינו בהחזרת התפוס. כך או כך, הערות אלו הוערו, מעבר לצורך, לאור המסקנה שאליה הגעתי בדבר החזרת התפוס לבעליו.

21. אשר על כן, ישוחרר הרכב ללא תנאים. החזרת הרכב למבקשים תבוצע לא יאוחר מיום 14.2.19 בשעה 09:00.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ותודיע טלפונית.

ניתנה היום, ו' אדר א' תשע"ט, 11 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.